

OSTATNIE WIADOMOSCI

KRAKOWSKIE

10 gr.

Prenumerata miesięczna
zł. 2-50
z odbiorem w administracji

Rok IV.

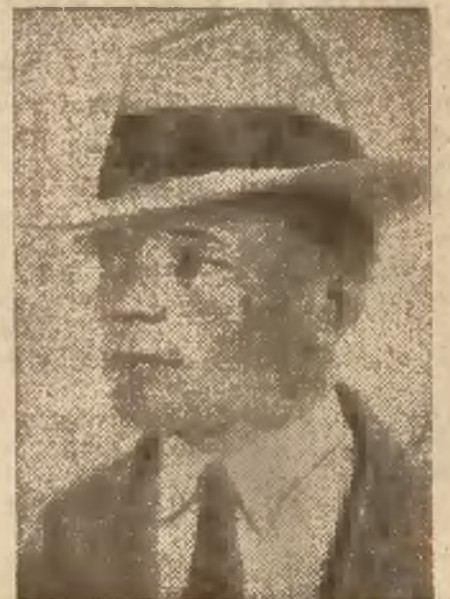
Kraków, niedziela 24 czerwca 1934

Nr. 173

Mordercy śp. Garncarzówny

Ci, którzy udzielali im pomocy

Sprawozdanie z procesu morderców Garncarzówny na str. 6

Zniżka do kin: „Adria”, „Atlantio”
dla Czytelników „Ostatnich Wiadomości Krakowskich”
Wyciąć i przedłożyć w kasie kinoteatru
Ważny tylko w dniu 23 czerwca 1934 r.

Uciekł z Legji Cudzoziemskiej przed złośliwymi plotkami

W sądzie grodzkim na Tarłowku rozegrał się zapowiadany przez nas, niezwykle sensacyjny proces o zniesławienie młodego literata Sztylerowicza, który pod wpływem złośliwych oszczerstw zmuszony był uciekać z kraju i zapisać się do Legji Cudzoziemskiej, ryzykując ciężkie przeżycia żołnierskie, a nawet kalectwo.

Zapewne nasi Czytelnicy pamiętają artykuły jego w naszym niemieckim, podpisywane nazwiskiem „Pomian”.

Jakie krzywdy wyrządzić może człowiekowi nieobliczalne plotkarstwo, obrazowo widać z tej niemiłej sprawy. Gro no osób w Aninie i Wawrze pod Warszawą, sprzysięgło się przeciw dobremu imieniu syna zawiadowcy stacji kolejowej. Zaczęto rozpowszechniać o nim najbardziej dokuczliwe historie, zmierzające do poniżenia go w oczach znajomych, a nawet bojkotu towarzyskiego.

Któż bowiem zechce przyjąć w swym domu człowieka, osadzonego o świętokradztwo na Jasnej Górze? A takie to wersje krążyły o Sztylerowiczu, że udając pobożnego, jeździł do Częstochowy, by okradać tam kościoły.

Sztylerowicz przechodził tak straszne katusze moralne, że pod wpływem hańbiących plotek, których nie mógł ukroczyć, targnął się na swe życie. Uratowano go, ale ten przykry wypadek bynajmniej nie zamknął ust złośliwcom. Z dzikim sadyzmem znęcano się nadal nad nie szczęśliwcem, doprowadzając go wprost do szalu.

Kiedy chciał zareagować pojedynkiem na obraze i w tym celu spoliczkował studenta Zygmunta Chodynę, ten szyderczo odparł:

— Ze świętokradcami nie pojedynkuje się...

Dla odebrania żeru nienasyconym plotkarzom, Sztylerowicz wyjeżdża z kraju i no wędrowce po Francji i Belgii, wstępuje do Legji Cudzoziemskiej. Wysłany na front, w walkach z afrykańskim szczerem bunt...

wniczym Riffenów, zostaje ranny w rękę. Jako inwalida zwalniana go z legji. Wraca do kraju, licząc, że znaczny upływ czasu zatarł pamięć o niemiłej historii. Gdzież tam! Złośliwość ludzka nie ustaje i nadal padają różne dokuczliwe docinki. Nie mając już sił walczyć z nikczemnymi oszczerstwami, wytoczył sprawę karną czterem osobom, które z niezmordowaną gorliwością w ciągu siedmiu lat obrzydzały mu życie. Na rozprawie sądowej zawiadowca stacji w Wawrze, Feliks Wilczewski i żona właściciela willi w Aninie, Janina Kędzińska, musieli przeprosić oskarżyciela, wyrażając ubolewanie, iż wskutek mylnych informacji doszło do skandalu, w którym oni nie odgrywali żadnej roli, bo nigdy nie przypisywali Sztylerowiczowi hańbiących faktów.

Dwa inni oskarżeni, technik Antoni Borowiec i student Chodyna, nie chcieli tej najmniejszej satysfakcji wyświadczyć pokrzywdzonemu. Ich tłumaczenie odpowiadało pogładowi starych bab, zawodowo zajmujących się plotkarstwem. „Skoro ludzie coś sobie opowiadają, to już musi tam być prawda — niech się i inni dowiedzą”...

Za ten brak skruchy i niechęć wyrażenia żadośćczynienia, sędzia Jakubiec skazał Borowca i Chodynę po 100 złotych grzywny, pletnąjąc bezkrytyczne rozgłoszenie fałszywych pogłosek, z powołaniem się na imen osoby, a bez zastanowienia się, że plotki takie wyządzają nieobliczalne krzywdy ludziom, jak to miało miejsce w tym wypadku.

Proces o nakłanianie do samobójstwa

Niebywały dotychczas proces o nakłanianie do samobójstwa, odbędzie się w poniedziałek przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Na ławie oskarżonych zasiądzie 30-letnia Anna Lutówna, której brat, Jan Luty uwiódł młodą panienkę, Janinę Szymańską. Flirt z Szymańską wziął realny obrót, dający nadzieję przyrostu ludności: a wówczas amant okazał zimne serce i zmierzał do zerwania z przylotką. Od tej pory na widownię występuje Lutówna. Zwraca się ona do Szymańskiej z dziwną propozycją, wspólnego odebrania sobie życia.

Akurat w mieszkaniu prowadzono remont i malarze pozostawili kilka pastylek sublimatu.

Lutówna wręczyła truciznę Szymańskiej, wpełnęła ją do wygódki i kiedy dziewczyna połknęła pastylki, zaalarmowała natychmiast Pogotowie. Desperacko przewieziono do szpitala i szczęśliwie zdołano uratować. Gdy o tem dowiedziała się Lutówna, zgłosiła się do chorej i jeszcze raz ją gorąco nakłaniała do ponowienia zamachu samobójczego. Wówczas o wszystkim dowiedziała się brat Szymańskiej i wniósł rewelacyjne zeznanie do urzędu śledczego. Lutówna znikła. Zdołano ją ująć po miesiącu w Inowrocławiu. Obecnie grozi jej kara do pięciu lat więzienia.

Jak wpadają naiwni?

Przyjezdny z prowincji kupiec Jakób Miłkowski, wyszedł wieczorem na ulicę Marszałkowską, aby nacieszyć się widokiem piękności warszawskich. Ledwie zrobił kilkanaście kroków, gdy podeszła doń pewna okazała blondynka i nie śmiało przemówiła:

— Jaki przystojny mężczyzna i — sam?

— Kto? — pyta Miłkowski.

— I nie przyznaje się jeszcze. Jaki skromny, od razu poznać, że nie zarozumiał warszawiak.

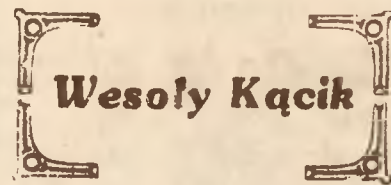
Bez oporu dał się uprowadzić sztywnej paniencie do zacisznych salonów przy ulicy Żórawiej 28. Co tam się odbywało, pozostanie sprawą wspomnień p. Miłkowskiego, a jeśli ich nie miał, musi przestać tylko na jednym wypadku. Podczas chwili czułości zgięto mu z kamizelki 100 złotych. Fakt ten stwierdził dopiero na ulicy, po wyjściu z lokalu, gdy zaprosił uroczą nieznaną na kolację.

— Oj, to ty jesteś „podechodziara”, a nie żadne bóstwo. — zaklął szpetnie i wezwał policjanta. Niewiasta oparła się półścią do komisariatu, zdradzając w ten sposób swój fach, ko biety lekkich obyczajów.

W dwa dni po tym wypadku, w zupełnie takich samych okolicznościach, „zdolna” piękność okradła innego przyjezdnego. Alfreda Kryzela, który choć stracił 1140 złotych, machnął na wszystko ręką, rezygnując z odzyskania pieniędzy i... rozgłosu.

Złodziejka okazała się krażacą przed Dworcem Głównym. Apolonja Skotnicka, zamieszkała przy ul. Żórawiej 26. Współ z nią na ławie oskarżonych znalazła się właścicielka gniazdka, Janina Kempkowska, pod zarzutem współudziału w kradzieży „na podchód” i ułatwianiu z chęci zysku cudzego nierządu.

Sąd skazał Kempkowską ławnie na 1 rok, a Skotnicką na pół roku więzienia.

WIEŚ

— Doktor mnie zalecił wieś — westchnął pan Rozenduft. — Las, świeże powietrze i wypoczynek dla nerwów.

— No i?

— No i siedzę na wsi.

— Daleko?

— Nie. Smocza 41, czwarte piętro.

— Nie rozumiem.

— Co pan nie rozumie? Doktor kazał wieś, mam wieś! Nie Otwock, nie Falenica, bo to jest dla mnie za drogie, bo na to nie mam pieniędzy... Ale mam wieś u siebie na Smocznej.

Twarz pana Rozendufta przybrała błogi wyraz.

— Moje kochane dzieci mnie urządzili. Dobre, porządne dzieci. Wiedzą, że ojciec ciężko pracował, że musi mieć wieś, odpoczynek i nie ma za co... I zrobili mi wieś.

— W jaki sposób?

— Pan znasz mój stołowy pokój? On jest dość duży. Wyniosło się wszystkie meble, na ścianie malarz wymalował drzewo, a na podłodze dzieciaki wyłożyli mech... Poszli za miasto i przynieśli dużo, dużo mchu.

Ja sobie nastawiam leżak i czekam aż nerwy odpoczną. Moja żona, żeby miałem zupełnie złudzenie, że to jest las, wpada od czasu do czasu do pokoju i krzyczy: „Hop, hop!”

— I dobrze się pan czuje?

— Zupełnie, jak na wsi. córka Różia mnie robi powietrze...

— Co?!

— Świeże powietrze mnie robi. Ma taką wodę z żywicą i co nare minut rozpyła w pokoju. Mówię panu, panie, zupełnie, jak w lesie, i mięko, i mrówki też mnie wąża za skarpetki, bo mój syn Beniek specjalnie nalał i przyniósł do domu.

Ja sobie leżę, patrzę na mech, patrzę na słońce, wącham żywice i słucham, jak Beniek specjalnie dla mnie ryczy w drugim pokoju, jak krowa. I zupełnie się czuję na wsi... Powiedz pan sam, co za dobre kochane dzieci.

— I dawno już pan siedzi na tej swojej wsi?

— Od trzech dni. Ale dziś musiałem wyjść. Bo najmłodszy synek Saluś, się uparł, że jak las to las i, kiedy ja spałem, zanieczyścił mech. I cała wieś przez tego smarkacza trzeba było zlikwidować. Zmienić mech, pół dnia wie trzęść pokój.

Ale jutro już znów będzie w porządku. Wpadnij pan do mnie, to pan zobaczysz, że jest bardzo przyjemnie.

Napoleon Sadek

PRZED „ŚWIĘTEM MORZA”

Liga Morza i Kolonialna w dniu 29 b. m. rozpoczyna sprzedaż materiałów dekoracyjnych na „Święto Morza” w Komitetach przy Starostwach Grodzkich „Święta Morza”, a mianowicie:

1) Praski kom. „Święta Morza” ul. Targowa 57.

2) Przy Starostwie W-wa Południe Nowowiejska 43.

3) Przy Starostwie W-wa Śródmieście Wielka 16.

4) Przy Starostwie W-wa Północ, Diuga 31 oraz w lokalu Sekcji Zbiórki Komitetu Stołecznego „Święta Morza” ul. Widok 12 parter, tel. 670-44, od godziny 9-ej rano do godz. 18-ej.

KATOL ZABIJA
OWADY-ROBACTWO
JAPONSKI

SPORT

WRĘCZENIE NAGRODY WALASIEWICZÓWNE

Wczoraj odbyło się uroczyste wręczenie Wielkiej Honorowej Nagrody Sportowej Stanisławie Walasiewiczów nie. Nagrodę wręczył najlepszy lekkoatletce świata plk. Kiliński. Wspomnianą nagrodę zdobyła Walasiewiczówna na własność.

POLSKA NIE WEZME UDZIAŁU W OLIMPIADZIE ROBOTNIKÓW

Jak nas informuje zarząd ZRSS oświadczyła Polska na Olimpiadzie Robotniczej w Czechosłowacji nie wyjedzie z powodu trudności paszportowych. Wyjadą tylko oficjalni przedstawiciele.

TURNIJ PIŁKI WODNEJ W POZNANIU

W Poznaniu rozegrany został turniej piłki wodnej. Zawody zakończył się zdecydowanym zwycięstwem warszawskiego AZS. Drugie miejsce zajęła poznańska Unja.

FATALNE LOSOWANIE W WIMBLEDON

W Londynie odbyło się losowanie czolowych graczy w rozpoczynającym się w poniedziałek (25 b. m.) turniejem tenisowym o nieoficjalne mistrz. świata.

Dla Polaków losowanie wypadło fatalnie. Tłoczyński już pierwszego dnia walczył ze słynnym Crawfordem. O zwycięstwie mowy być nie może, to też już pierwszego dnia Polak będzie wyeliminowany.

Jędrzejowska ma bardzo silną grupę, ale jeśli nie zawiedzie jej forma ma szanse dojścia do rozgrywki ze znaną tenisistką Palfrey.

AUSTRJACY ZNOW SIĘ CIESZĄ...

Austrjacy byli pewni zwycięstwa w Rzymie i odpadli w półfinałach. Był to bolesny cios dla Austrjaków. Nade szły rozgrywki o puchar Europy sr. i znów zespoły uzyskały conajmniej kiepskie wyniki. Z drżeniem w sercach oczekiwano na występ Rapidu, który pojechał do Pragi, a więc do siedziby wicemistrza świata. Przeciw nikim Rapidu była Slavia. Zgóry przesądano wynik meczu.

A rezultat? Rapid wygrał zdecydowanie w stosunku 3:1. Zwycięstwo Rapidu wywołało zrozumiałe poruszenie w Austrii.

Cześć tylko się martwią. Najmniej bowiem spodziewali się, by ich faworyt — Slavia przegrała ze „słabym” Rapidem.

Konkurs zadań i ciekawych pytań

Nie wątpimy, że każdy z biorących udział w konkursie poświęcił nieco więcej czasu na rozwiązanie „pytanie morskiego”, to też dzisiaj ulży my Czytelnikom. Oto bardzo łatwe zadanie:

13. METAGRAM

Przez S dopływ Wisły, co z Karpat bierze początek, przez J to patron wielu mężczyzn i dziewczątek.

Niemniej łatwo będzie odgadnąć następującą szaradę 6-ej serji:

14. SZARADA

Wspak pierwszy do drzew należy.

rośnie w lasach, na rubieży ziem polskich; wiele zalet posiada

Drugi — skorupiak, chętnie go się zjada

Wszystek — przez mężczyzn noszony

został teraz zarzucony.

Dla nie znających szarad uważa: „wspak pierwszy” oznacza sylabę, której literę należy ustawić w porządku odwrotnym. Na przykład: lis — sil.

Na dziś nie będziemy więcej trawili Czytelników.

Kup n zad n pytanie
Nr. kuponu 6
Nr. gazety 173

Na ulicy nie załatwiam

(S. F.) Kto dziś nie ma długów? Kto dziś komuś nie jest do winien?

Nie można więc brać za złe p. Pinchosowi Bermanowi że był winien p. Dawidowi Calce 200 zł..

Ale człowiek, który jest winien, powinien przeproszać, że narazie nie ma, powinien przyrzekać, że za pare dni zapłaci i przedewszystkiem nie powinien żartować.

A p. Berman ciągle sobie kpil ze swego wierzyciela. Gdy p. Calca przychodził dopominać się o pieniądze, pan B. osobliście otwierał mu drzwi przez łańcuch i oświadczał:

— Bermana niema w domu. Ja jestem tylko jego sobowtór. Powiedz pan sam, co za podobieństwo!

I zatrząskiwiał p. Calce drzwi przed nosem. Ale takie kawały można robić przez łańcuch, kiedy się człowiek za drzwiami czuje bezpiecznie. Natomiast na ulicy jest znacznie trudniej udawać swego sobowtóra.

To też, gdy pewnego razu p. Berman spotkał p. Calkę na ulicy, nie próbował już udawać swego sobowtóra, lecz przywitał się serdecznie.

— Dzień dobry, panie C.! Do jakiego banku?

— Do pana, panie B.!

— Do mnie? Uj to pan masz pecha! Pan mnie znów nie zastanie w domu.

— Nie szkodzi. Załatwimy na ulicy.

— Bardzo mnie przykro. Na ulicy interesów nie załatwiam.

— A gdzie? — zgrzytnął zębami wierzyciel.

— Gdzie? O interesach najlepiej się mówi nad morzem. W jakimś cichem ustroniu. Cicho szumią fale, a my sobie mówimy, mówimy... Ale na ulicy? W takim harmiderze?

P. Calca czuł, że go złóć zalewa.

— Może — syknął — mam wziąć slipinga i pana zawieźć nad morze, żeby się spytać, kiedy pan odasz 200 zł.?! —

— Nie wmagam. W kawiarni też można załatwić. Ale postaw pan kawę.

— Za co?

— Żeby pogadać o interesach. Pan mnie się spytasz, kiedy oddam, ja pana obiecuję...

P. Calca nie wytrzymał... I po chwili p. Berman trzymał się za twarz i meldował policjantowi, że go znieważono czynnie.

Biedny p. Calca. Straty jego powiększyły się o całe 50 zł.

77-letni wieśniak grecki o polskiej komunikacji lotniczej

77-letni wieśniak grecki o polskiej Biuro Polskich Linij Lotniczych „Lot“ w Salonikach otrzymało w tych dniach list od 77-letniego wieśniaka z okolic Janniny, p. Constantinos'a Camarinasa, który po raz pierwszy wybrał się w podróż ze swego miasta rodzinnego. Treść tego listu w tłumaczeniu na język polski brzmi następująco:

„Jestem bardzo zadowolony z mojej podróży z Janniny do Salonik i zachwycony wsiadałem do samolotu Tow. „Lot“, aby kontynuować moją podróż do Bukaresztu. Nie mogę zapomnieć mojej pięknej podróży i dlatego zdecydowałem się podróżować tylko samolotem“.

Należy zaznaczyć, że była to nie tylko pierwsza podróż p. Camarinasa samolotem, ale w ogóle dotychczas nie podróżował on jeszcze nigdy ani samochodem, ani nawet koleją. Po odbyciu swej podróży starzec oświadczył w biurze „Lotu“ w Bukareszcie, że czuje się znakomicie i zachwycony jest podróżą polskim samolotem.

Szkocja ojczyzną skąpców i oryginałów

Szkocja cieszy się w Anglii i poza nią reputacją kraju, obfitującego w okazy skąpców anegdotycznych oraz nielada dziwaków i oryginałów, których charakter i różne manje kształtuje być może surowa przyroda tego kraju z jednej strony, a melancholia — z drugiej.

Do największych i najciekawszych przedstawicieli pierwiastka ekscentryczności szkockiej należał zmarły niedawno a znany w całym kraju „król stadnin“, James J. Patterson. Patterson był — rzecz prosta bogatym człowiekiem, magnatem nawet. Na swoje stadniny wydawał krociowe sumy. Patterson chodził bez względu na pogodę, na porę roku bez

Groza nędzy nad głowami szewców

(B. J.) Niema chyba w Polsce bardziej upośledzonego zawodu, jak rzemiosło szewckie. Jedną z najstarszych bodajże gałęzi rękodzielnictwa, posiadającego ongiś doskonałą organizację i tradycje cechowe, szewstwo, podupadło dzisiaj do tego stopnia, że starzy jego przedstawiciele, znani majstrowie,

przyjmują ostatnio poządy doradców domowych, stróżów nocnych, aby nie dopuścić do głodowania żon swoich i rodzin.

Na samym tylko terenie stolicy znajduje się około 30 tysięcy tak zwanych szewców praktykujących, a z liczby tej 20 tysięcy przypada na samych chałupników. Rozrzuceni

po strychach i suterenach rzemieślnicy szewscy nie wierzą w ogóle, że ktośkolwiek może za interesować się ich losem.

WYZYSK

ZE STRONY KUPCÓW

— Skąd panowie otrzymują robotę? — zapytujemy.

— Otrzymujemy ją od kupców branży obuwianej. To są dzisiejsi nasi „panowie życia“, wszystko jest w ich rękach i wyzyskują nas, jak tylko mogą.

— Jakie są dzisiejsze zarobki szewców?

— Trzeba tu rozróżnić majstrów i czeladników. Ja, jako majster otrzymuję za dostarczenie nie spodów (podeszwy, obcas, dodatki wewnętrzne) i robociznę po 3 złote 50 groszy od pary. Z tej sumy opłacić należy czeladników. Przeciętna stawka dla czeladnika, waha się od 1.25 zł. za szpilkowe do 2 złotych za półszyte od pary.

— Ile takich par zrobić można tygodniowo?

— To jest zależne od rodzaju roboty i od zdolności rzemieślnika. **Pracując po 18 godzin na dobę, najzdolniejszy rzemieślnik zarobik może tygodniowo najwyżej 18 złotych. Przeciętny zarobek tygodniowy średnio zdolnego szewca waha się w granicach 12 do 15 złotych.**

— Ile zarabia majster?

— Zarobi nie więcej od 18 złotych, chyba, że po skończonej pracy czeladników usiadzie jeszcze na stolek i poświęcając sen dorobi sobie ze dwie pary tygodniowo.

Jest jeszcze w tym wyzysku kupców dalsza kombinacja. **Wspomniane 3 zł. 50 groszy za parę, otrzymuje majster w 50 proc. gotówka w 50 proc. kwitem, uprawniającym do zakupu spodów, we wskazanych sklepach przez kupców.** Przy zakupie skóry na kwit stracą sprzedawca 10 do 20 proc. tytułem kupna kredytowego, przyczem cena ta jest już i tak wyższa o 15 proc. od ceny po-

bieranej przy kupnie za gotówkę. **W ten sposób kupcy zarabiają na każdym kuponie, na i tak już wyzyskiwanych szewcach, do 30 proc. wartości zakupu!**

Większość szewców stoi obecnie wraz ze swymi rodzinami wobec grozy eksmisji. Nie mając, ze względu na pracę, możliwości uzyskania kart bezrobotnych, nie korzystają z ogłoszonego moratorium, a z głodu wych iście zarobków trudno jest zdobyć się na uiszczenie komornego. W tym wypadku wyboru niema: Jeśli żołądek, woła jeść, to każdy woli go nakarmić niż przeznaczone na chleb pieniądze oddać w ręce właściciela domu.

WALKA O UBEZPIECZENIA

Dalszych informacji udziela mi sekretarz związku im. Jana Kilińskiego:

— W marcu bieżącego roku rozpoczęliśmy walkę o uzyskanie ubezpieczeń społecznych. Do tychczas nie możemy korzystać ani z Ubezpieczalni Społecznej, ani z Funduszu Bezrobocia, ani z żadnych zdobyczy świata pracowniczego. Walkę naszą oparliśmy na art. 3 ustawy scaleniowej o ubezp. społecznych, który mówi, że nakładca, w tym wypadku kupiec, obowiązany jest ubezpieczyć swego brygadzystę (majstra) oraz wszystkich pracowników, zatrudnionych w jego warsztacie chałupniczym.

Na zasadzie tego artykułu wystąpiliśmy do inspektoratu pracy z wnioskiem o nakłonienie kupców do honorowania wspomnianej ustawy. Konferencja u inspektora pracy odbyła się w dniu 29 maja b. r. przy udziale delegata Zrzeszenia kupców branży obuwianej i przedstawicieli pracowników szewskich, nie dała jednak rezultatów, bo delegat kupców odmówił, że nie posiada pełnomocnictw i musi żądania pracowników szewskich zreferować Zrzeszenia Kupców.

KUPCY TERORYZUJĄ

W związku z opisywaną akcją pracowników szewskich, kupcy donoszą się do stosowania teroru w stosunku do swych chałupników. W całym szeregu wypadków, doszło do wiadomości związku, że **kupcy zmuszają swych brygadzystów pod groźbą utraty pracy, do wszelkie kwoty z tytułu ubezpieczeń społecznych pokrywać będą sami pracownicy.**

Na prowincji jeszcze gorzej. Sytuacja szewców, zatrudnionych na prowincji, przedstawia się w sposób jeszcze bardziej zastraszający. Najzdolniejszy pracownik na prowincji zarabia tygodniowo najwyżej do 10 złotych, otrzymuje bowiem za parę od 70 groszy do 1 zł. 20 groszy. Liczbę pracowników szewskich na całym terenie Polski nie da się dokładnie obliczyć, ze względu na masowe likwidacje zakładów chałupniczych, będzie ich jednak jeszcze dziś setki tysięcy ludzi.

Zawisła nad nimi groza nędzy i głodu. Los ich pogarsza się z dnia na dzień, w miarę wzrostu wytwórczości obuwia fabrycznego. Kapitałiści zagnani wydziedziczenia rzemieślników szewskich z ich starych warsztatów pracy, a kapitałiści wewnętrzni w postaci generalnego regulatora cen.

Pan inspektor pracy będzie miał w tej sprawie wiele do powiedzenia.

Otrzymali miasto i domy w prezencie

Gdzie? Oczywiście nie w Europie, lecz w Ameryce, w USA. Miasteczko, które się zwie od imienia ofiarodawcy Marimont, wznosi się w pięknej okolicy wśród wzgórz w odległości kilkudziesięciu kilometrów od Cincinnati. W tych dniach odbyła się w Marimont uroczystość wykonczenia i oddania mieszkańcom 2000-ego z kolei domu. Jak powstało Marimont?

Cztery lata temu zmarł arcybogaty przemysłowiec z Cincinnati, Frank E. Emmerly. Wdowa po milionerze, pani Mary Emmerly postanowiła ku uczczeniu pamięci męża ufundować coś, coby za nią

to wszystkie inne fundacje milionerów. Niełatwo jednak wymyślić frapującą fundację w ojczyźnie Astorów Rockefellerów, Carnegiech. Wreszcie po długim namyśle wpadła pani Emmerly na pomysł zbudowania miasta i ofiarowania go w prezencie rodakom.

Po obraniu odpowiedniego miejsca przystąpiono do pracy i z amerykańską szybkością wybudowano w ciągu trzech lat miasto idealne pod względem higieny, urządzeń, domów, rozplanowania ulic i otoczenia. Wszystkie domy w Marimont są w stylu willowym, wspaniale wykończone we wnętrzu, zaopatrzone w elektryczne kuchnie i wszystkie możliwe udogodnienia techniczne. Na płaskich dachach znajdują się ogródki wiszące, baseny do pływania. Dwa place w mieście urządzone są jak wielkie skwery, wszystkie ulice wylane asfaltem, dla ruchu automobilowego dostępne tylko niektóre. Marimont zamieszkałe jest przez osiem blisko tysięcy mieszkańców, z których trzy czwarte mieszka w domach darmo, a reszta płaci komorne bardzo niskie, jak na stunki amerykańskie. Marimont to stało połączone na koszt pani Emmerly kolejką elektryczną z Cincinnati. Miasto jest — rzecz prosta — wyjątkowo higieniczne, gdyż według warunków przewidzianych w ustawie budowlanej Marimont nie wolno tu wznosić ani fabryk, ani żadnych warsztatów, z wyjątkiem podręcznych i to tylko takich, które posługują się elektrycznością, jako siłą napędową.

Kelnerzy i kuchmistrze bronią się wytrwale

B. J.) W fali strajków, jakie nawiedzają stolicę, na tle żądania zawarcia umów zbiorowych „wzwyższenia stawek zarobkowych, został również poruszony przemysł gastronomiczno-hotelarski.

Warunki pracy pracowników restauracyjnych stały się istotnie opłakane. Jeśli idzie o stawki zarobkowe, to obowiązujące miała powszechnie nadwyżka 10-procentowa doliczana dla kelnera. Tak, niestety, było tylko w teorii, bowiem praktyka wykazywała stałe stosowanie wyzysku i nadużyć ze strony właścicieli restauracji. Znane nam są wypadki, że w najbardziej wytwornych zakładach dancingowych stolicy, gdzie do rachunków doliczano za usługę aż po 15 proc. — kelner otrzymywał przy rozrachunku z właścicielem ledwie 6 do 7 proc. Naogół w żadnym zakładzie gastronomicznym nie było stosowane stawki zasadnicze, a kelnerzy otrzymywali najwyżej po 8 proc. z rachunków.

Jeśli idzie o przepisowe wyżywienie zatrudnionego personelu to i w tym wypadku działy się liczne nadużycia. Właściciele restauracji „odżywiają“ zazwyczaj zatrudnionych u siebie personel resztkami kuchenne-

padki, że pracownicy zapadali skutkiem tego na zdrowiu.

Z uwagi na zastój, jaki ostatnio zapanował w przemyśle gastronomicznym i zmniejszenie się skutkiem tego zarobków, pracownicy restauracyjni żądali podwyżki stawek i zawarcia umów zbiorowych — a skoro pertraktacje ustaje zawiodły, rozpoczęto strajk.

Na ogólną liczbę około 2.000 kelnerów warszawskich, połowa z nich zorganizowana jest w związkach zawodowych. Z nie ustalonych dotychczas przyczyn w ślad za proklamowanym strajkiem władze opieczętowały lokal warszawskiego oddziału związku zawodowego kelnerów motywując to posunięciem kwestiami bezpieczeństwa publicznego. Skutkiem tego zarządzenia władz akcja strajkowa załamała się. Część kelnerów zorganizowanych w Z. Z. Z. podpisało umowę zbiorową z przedsiębiorcami, reszta zaś zmuszona była przystąpić do pracy.

W związku z tym zatargiem zasięgalimy infomacjy bezpośrednio u kelnerów.

— Czy wystawili panowie jeszcze jakie wymagania orócz umów zbiorowych i regulacji stawek zarobkowych?

— Naturalnie! Jedną z ciekawszych spraw byłaby tu kwestia godzin pra-

cy, urlopów, przyjmowania kaucji od pracowników i t. d. Jeśli idzie o czas pracy, to żądamy ustawowego 8-godzinnego dnia roboczego. Dotychczas te sprawy w większości wypadków nie były uregulowane i pracowało się dotąd, dokąd goście nie opuścili restauracji; zdarzyło się często, że człowiek kończył pracę o godzinie 5-ej rano, a już o godzinie 8-ej musiał wrócić do zakładu.

Jeśli idzie o urlopy, domagamy się dwutygodniowych urlopów płatnych wraz ze zwrotem 10-procentowej gotówkowej za wyżywienie.

— A jak się przedstawia sprawa kaucji?

— Praktykowało się w wielu zakładach, że właściciel przy przyjmowaniu pracowników wymagał wpłacenia kaucji, mających być niejako poręczką, w wypadku ewentualnych strat, wynikłych z winy pracownika. Działy się przy tej okazji najrozmaitsze nadużycia, które niejednokrotnie nadywały swoje echa przed kratkami sądowymi.

Całkiem odmiennie toczy się akcja strajkowa kuchmistrzów. W chwili obecnej strajkują wszyscy pracownicy kucharscy w liczbie około 400 osób. Akcja jest solidarna, mimo licznych przeszkód, na jakie napotykali strajkujący. Jak wiadomo, w pierwszych dniach strajka aresztowano prezesa związku kuchmistrzów p. Pawlaka, którego jednak po dwóch dniach zwolniono z aresztu, nie patrolując się w jego działalności cech przestępczych.

Kucharze stoją twarą przy swych żądaniach, to ich słowa:

— Czy panowie liczą na powodzenie swych akcji strajkowej?

— Strajkować będziemy dotąd, aż przedsiębiorcy pójda na nasze warunki. Najgorsza przemocą jest z zakle-

paniem wielkimi, które nie chcą zrezygnować z zysków, jakie wyciągali z ciężkiej naszej pracy.

— Czy dotychczas nie było żadnych prób nawiązania pertraktacji?

— Przedsiębiorcy oświadczyli, że związani są uchwałą, jaka zapadła na ogólnym krajowym zjeździe właścicieli zakładów gastronomiczno-hotelarskich, a która zabrania rzekomo swych członkom podpisywania wszelkich umów zbiorowych z pracownikami. Fakt ten nie odpowiada naturze prawdziwej, bowiem część właścicieli umowy zbiorowe już podpisała z kelnerami.

— Jakże są panów wymagania?

— Domagamy się następujących stawek tygodniowych: w dancin-gach i kabaretach 150 złotych, w restauracjach pierwszorzędnych i klubach 100 zł., w drugorzędnych 80 zł. i w trzeciorzędnych oraz kawaleriach i jadłodajniach po 60 złotych tygodniowo. Ponadto żądamy do regulowania godzin pracy i kwestyj urlopów.

Tak więc w ogólnych zarysach przedstawia się stan na froncie walki pracowników gastronomicznych. Jak długo walka ta jeszcze potrwa — trudno w chwili obecnej przewidzieć. Upór ze strony przedsiębiorców jest wielki, ale i dotychczasowa postawa strajkujących jest niezachwiana. Należy tu podkreślić fakt, że akcja ma charakter bardzo poważny i dotychczas nie zanotowano jakichkolwiek prób zakłócenia spokoju w restauracjach.

PIEKIELNA MOC

Prawdziwe dzieje osób, uwikłanych w sieć szatańskich pokus i zasadzek

Generał rzeki:

— Przez cały czas mojej podróży z wielkim księciem rosyjskim, gdyśmy byli rozłączeni po raz pierwszy, nie otrzymywałem ani jednego listu od ciebie. Tak samo i ty nie otrzymywałaś żadnego listu ode mnie, choć niewiele dni mijało bez tego, abym do ciebie nie pisał.

— To prawda... Nic nie dostawałam — szepnęła Barbara.

— Zastanawialiśmy się nieraz nad tą tajemnicą... Pamiętasz, ile razy mówiliśmy o tem podczas naszego pamiętnego spotkania w Krakowie? Wkońcu zagadka ta została jednak rozwiązana. Na wojnie ordynans mój został śmiertelnie ranny. Podczas swych ostatnich chwil wyznał mi, że przejmował wszystkie nasze listy z namowy mojej matki...

— Z namowy twojej matki? Domyślałam się tego!..

— Matka moja dziś już nie żyje. Wybaczyłem jej tę krzywdę, którą mi wyrządziła, zresztą, powodowana jedynie miłością ku mnie. Wydawało się jej, że tak będzie dla mnie lepiej...

Generał umilkł na chwilę. Było mu przykro na myśl, że matka jego w ostatnich swych chwilach może odczuwała wyrzut sumienia, iż wyrządziła mu taką krzywdę i tem raz na zawsze usunęła uśmiech z jego oblicza.

Po chwili mówił dalej:

— Gdy tylko dowiedziałem się przyczyny ginięcia listów, napisałem ci o tem i powtórzyłem moją przysięgę pobrania się z tobą natychmiast po zakończeniu wojny.

— Tego listu również nie otrzymałam...

— To już niemożliwe... Bo przecież...

— Co przecież? — przerwała mu Barbara

— O, wybac mi, Basienko, wybac... ale uważałem cię za umarłą... A ty żyjesz, choć od tylu lat cię oplakuję... Nietylko żyjesz, ale zdążyłaś wyjść zamaż, wychować córkę... Oskarżyłaś mnie przed chwilą o podłą niewdzięczność, o krzywoprzysięstwo i zapomnienie... Pozwól więc, żebym i ja ci powiedział, jakie podejrzenie straszliwe zrodziło się w mej głowie od chwili, gdy cię odnalazłem...

— Jakie podejrzenie?

— Zdawało mi się, że umyślnie nadesłałaś mi kłamliwą wieść o twojej śmierci.

— Ja? O mojej śmierci?

— Przyznaj się, że przysłałaś do mnie jakiegoś draba, syna twojej piastunki...

— Ja przysłałam? Syna mojej piastunki?... Ale przecież ona nigdy nie miała żadnego syna!

— A jednak zjawił się u mnie taki w szpitalu, gdy byłem ranny, oznajmił mi twój zgon i ostatnie słowa przedśmiertne...

— Moje ostatnie słowa? To już szczyt wszystkiego!.. A mogę przynajmniej wiedzieć, co powiedziałam przed śmiercią?..

— Pamiętam te słowa, jak dziś... Prosiłaś mnie rzekomo, abym nigdy nie wracał do Krakowa, ponieważ już krążyły na mój temat pewne domysły, które byłyby przez mój przyjazd potwierdzone i skalałyby nieznanie pamięć po tobie...

— Ależ to najwierutniejsze kłamstwo!..

— To niemożliwe. Ten sam człowiek przyniósł mi jednocześnie kilka moich listów dawniejszych, jakie posiadałaś i złotą obrączkę, którą ci ofiarowałem, jako symbol naszych zaręczyn... pamiętasz?

Mówiąc to, generał odpiął kołnierz i zdjął z szyi złoty łańcuszek, na którym obok medalika i szkaplerzyka widać było złotą obrączkę.

Barbara, oniemiała ze zdumienia i przerażenia, wpatrywała się w tę obrączkę, nie wierząc własnym oczom. Teraz zaczynała rozumieć...

Generał zaś mówił dalej:

— Ustupując życzeniu mojej umierającej matki, zgodziłem się wziąć za żonę jej wybrankę, choć całe moje serce pełne było ciębie, Basienko. Widocznie wszakże Bóg nie pobłogosławił związku, zawartego pod przymusem. W krótkim czasie żona moja umarła. Pomyślałem sobie, że widocznie zetknięcie ze mną... usmierca kobiety... Z rozpaczą w sercu szukałem także śmierci... Nie chciałem popełnić samobójstwa ze względów religijnych, ale podejmowałem się najrozmaitszych niebezpiecznych zleceń... Nauczyłem się lotnictwa... Brałem udział we wszystkich możliwych raidach i wyprawach... Ostatnio podczas mojego pobytu w Japonii umyślnie szedłem na najniebezpieczniejsze pozycje, aby może tam przypadkowo znaleźć śmierć i połą-

czyć się z tobą na wieki w zaświatach, skoro nie dane mi to było na ziemi...

Barbara wstrząsnęły potężne fale uczuć... Nie wytrzymała ich naporu i krzyknęła:

— Ach, tak? Więc widząc mnie żywą, byłeś przekonany, że to ja zламаłam przysięgę, nadsyłając kłamliwą wieść o mojej śmierci, aby móc wyjść za innego? O, nieszczęsny, nieszczęsny!.. Przecież na pierwszy rzut oka powinienś być wyczuć, że kocham cię, jak dawniej, ubóstwiam, uwielbiam i że nigdy nikt i nic nie zdołało cię wyzuć z serca mojego. Mówisz, że cierpiełaś? Ale czyż można porównać twoje cierpienia z ogromem moich? Tyś mnie wspominał, jako kochającą zmarłą, ja zaś myślałam o tobie zawsze z przekleństwem na ustach... Nieustannie spotykałam twoje nazwisko w gazetach, pełne hymnów pochwalnych dla twego bohaterstwa i nieustraszonej odwagi. Wynoszono cię pod niebiosa, ja zaś chciałam krzyknąć wszystkim, że to nie bohater, nie idealista, że to zdrajca i uwodziciel, którego z całego serca nienawidzę!.. Kocham!

— Jakto? A listy? A pierścionek?

— Zostały mi skradzione. Teraz już się wszystkiego domyślam. W pierwszej chwili myślałam, że mi to wszystko poginęło w chaosie podczas naszego wyjazdu do Brazylii!

— Ale jakież to nikczemnik dokonał tej kradzieży? I pogo mu to było? Jaki miał w tem cel?

— Nie mógł to być nikt inny, jak ten, z którym jestem teraz związana...

— Twój mąż? Stefan Gordyk?

— Nikt inny. Chciał koniecznie się ze mną ożenić.

O, nie z miłości bynajmniej! Poprostu pragnął mego posagu. Należał do ludzi, dla których wszelkie środki były dobre, aby tylko osiągnąć swój cel. Udało mu się wykryć sekret mojego potajemnego pogoju... Groził mi, że wyda to przed całym światem... Nietylko to, ale i fakt, że Tola wzięta na siebie mój grzech, podając moją córkę Marysię za swoją... Nietyle mi chodziło o cały świat, ile o mojego ojca i męża Toll, którym nie chciałam sprawić tak wielkiej przykrości... Ponieważ jednak, pomimo jego gróźb, opierałam się, wymyślił więc ten rodzaj kłamstwa, że chytrkość podstępna...

— I ty mogłaś należeć do takiego człowieka? — zapytał z oburzeniem Hebdyński.

Dalszy ciąg jutro.

POŻERACZ SERC KOBIECYCH

Powieść-reportaż z tajników potwornej afery w świecie arystokracji

MARZENIA EKSPEDJENTKI

Panna Tecia ma teraz więcej roboty. Przychodzi dużo panów, kupują wiele drobiazgów. Ten jedzie na urlop i uzupełnia braki bielizny, ów nabywa kostiumy kąpielowe, płaszcz, letnie koszule sportowe. Panna Tecia czuje jednak, że nie porusza się z taką żywością, jak dawniej. Miała dawniej uśmiech dla każdego, teraz zmusza się do uprzejmości wobec natarczywych spojrzeń mężczyzn, stara się grzecznie odpowiadać na zaczepki i propozycje spotkań, przemilcza komplementy, choć ją irytują.

— Zmieniłam się — stwierdza. — Widocznie jestem coraz starsza i dlatego jestem inna — usiłuje tłumaczyć. W głębi jednak swego serduszka wie, że przyczyna jest inna. Łatwo ją dostrzec. Uśmiecha się bez przymusu na widok jednego tylko klienta, najchętniej z nim rozmawia, jego spojrzenia nie gniewają jej, jego słowa są miłe dla ucha, a jego komplementy dla Teci tchną szczerością i prawdziwym niekłamaniem zachwytem.

Tym klientem jest Noderski.

Nie widziała go przez parę dni

I oto te parę dni spowodowały tak wyraźną przemianę w jej duszy, w jej myślach, w jej usposobieniu. Łapała się na tem, że wyczekuje, że pragnie go zobaczyć.

Bała się rodzającego w niej uczucia. Usiłowała wmawiać w siebie, że to nie uczucie, a jedynie zadowolenie z widoku człowieka o pięknej powierzchowności, wytwornego, niezmiernie grzecznego i inteligentnego.

— Nie jestem przecież taka głupia gąska, żebym się miała w nim rozkocharać! To nie dla mnie! On — hrabia, a ja ekspedjentka!.. Nie, nie może być o tem mowa.

A jednak szybko kierowała główkę w stronę drzwi, kiedy słyszała ich trzask i z rozczarowaniem się odwracała, przekonawszy się, że wchodził ktoś nieznanomy.

W godzinach popołudniowych ruch zamierał nieco. Ożywał się dopiero przed sanym wieczorem. To też panna Tecia siedziała beczynnie, położwszy na łóżku książkę, której nawet nie otworzyła.

Przez wąski skrawek okna na wystawie, niezajęty przez koszule, piżamy, krawaty, chusteczki i skarpetki, patrzyła na czubek biednego drzewka ulicznego, zakurzonego, tkwiącego nieruchomo swemi listkami w kamiennym korycie ulicy. Wyżej nad czarną linią rynny widać było paseczek błękitnego, bezchmurnego nieba, a potem już czarną smugę ramy okiennej wystawy.

Odrobina zieloności i błękitu obudziła w Teci tęsknotę i po raz pierwszy zawiść.

— Bogaci jadą sobie w świat!.. Patrzą na morze, na góry, na łąki i lasy. Przystają z równie bogatymi, bez trosk ludźmi, bawią się, śmieją, są szczęśliwi!.. Na pewno teraz jakaś hrabina pędzi wspaniałym samochodem równiutką szosą i rozgląda się po wszystkich wspaniałościach świata... U jej boku siedzi piękny... hrabia (Tecia usiłowała udawać przed sobą, że to niekoniecznie ma być hrabia Noderski), rozmawiają ze sobą, śmieją się, żartują!.. A ja, chociaż jestem młoda i nic nie użyłam, muszę siedzieć w sklepie całe życie!.. Kiedy dostanę dwa tygodnie urlopu, to stać mnie najwyżej na to, by sobie pójść na przechadzkę nad Wisłę, albo do parku, skąd muszę uciekać, bo zaraz zaczepiąją i gadają głupstwa!.. Co dobrego użyłam w życiu? Chodziłam do szkoły, bawiłam się jeszcze z koleżankami, ale kiedy umarł ojciec, to zaraz po szkole, trzeba było wziąć się do pracy w domu, pomagać słabowitej matce, złamanej śmiercią męża!..

Czy mi się nic nie należy od życia?.. Mam czekać na męża? I któż się ze mną ożeni? Zakocha się we mnie jakiś student, który będzie chciał miłości dopóty, póki nie skończy studjów, by poszukać sobie potem żony z posagiem, bo trzeba urządzić gabinet lekarski, czy adwokacką kancelarię!.. Znałam takich i biedne dziewczyny, które im zawierzyły!.. Nie wyjdę przecież zamaż bez miłości, za jakiegoś starego grubasa, którego musiałam pielegnować jak siostra miłosierności!.. Nie, nie mam zamiaru oszukiwać swego męża! A takiego życia nie znosiłabym za nic!

Promień słońca odbił się gdzieś od szyby, prześlizgnął się obok męskiej konfekcji, rozłożonej na wstawie. I padł na łasną włosy dziewczyny.

Wyglądała naprawdę czarująco, kiedy złote jej włosy przemieniło słońce w koronę, ciężącą nad twarzą zadumaną, smutną, pogrążoną w głębokich rozmyśleniach.

Była tak przejęta myślami, że nie spostrzegła, kiedy otworzyły się drzwi i stanął przed nią Noderski wpatrzony w nią, jak w niezemskie zjawisko.

Stał w milczeniu i podziwiał delikatne rysy; zielone, zamglone zadumą oczy, koronę puszystych włosów, których dotknięcie, zdawał sobie jasno z tego sprawę, sprawiłoby mu rozkosz nieopisaną.

Tymczasem panna Tecia myślała:

— Czy koniecznie trzeba oddać komuś swe serce i siebie za cenę małżeństwa? Jeśli małżeństwo jest niemożliwe, a cała dusza wyrzyna się do człowieka kochanego, bez którego życie staje się nieznośne, nie do wytrzymania?.. Czy koniecznie miłość trzeba poświęcić?..

Bała się dać sobie odpowiedź na to pytanie. W głębi duszy czuła wyraźnie, że odpowiedź może być tylko jedna:

— Tak! Miłość trzeba poświęcić, by stała się błogosławieństwem życia, a nie jego zmorą i przekleństwem.

Czuła jednak, że budząca się w niej miłość nie może zostać poświęcona. Jeśli nawet znajdzie oddźwięk na swe uczucie w sercu hrabiego, zbyt wielkie są między nimi różnice, by miłość mogła je zatrzeć, by doprowadzić ich do ołtarza. Nie chciała sobie psuć marzeń, w które pogrążyła się niby w mgły błękitne. Chciała o nim myśleć, o swem uczuciu, snuć rojenia, że on kocha ją również.

Szmer poruszonej stopy po podłodze obudził Tecię z marzeń, drgnęła i spojrzała przerażona na ciemną sylwetkę mężczyzny, stojącego za ladą.

W tej samej chwili, kiedy zwróciła ku niemu główkę, usłyszała znany dobrze głos:

— O czem tak pani marzy?

Uśmiechnęła się.

— Tajemnica!

— Jakżeby mi chętnie przeniknął pani marzenia gwałt... może udałoby mi się je urzeczywistnić?..

Dalszy ciąg nastąpi

Pełna tabela loterii 30-ej klasowej Loterii Państwowej Ostatni dzień ciąglenia pierwszej klasy

Główne wygrane

PIERWSZE I DRUGIE CIĄGIENIE

100.000 zł. na nr.: 137215
5.000 zł. na nr.: 33591.
2.000 zł. na nr-y: 94387 17838.
1.000 zł. na nr-y: 29006.
500 zł. na nr-y: 37796 41926 150621.

PO PRZERWIE

20.000 zł. nr. 84203
10.000 zł. nr. 12934
2.000 zł. nr-y: 22277 47361 111655.
1.000 zł. nr-y: 43510 148432
500 zł. nr-y: 6345 79900 114834

Wygrane poczeszenia

5952 7464 9093 10013 906 90 12296
14226 16725 19927 29815 21780 27412
32573 33759 893 34291 466 35895.

Stawki

40 58 88 232 71 539 80 620 705 801
6 1089 237 745 76 89 2065 407 99 672
759 3129 306 449 611 99 790 911 4117

57 472 516 41 83 628 49 702 91 861 930
29249 71 396 700 16 70 85 960.
30123 432 55 502 56 678 95 776 809

50058 327 428 41 67 502 19 674 790
873 947 51084 109 340 65 83 424 69 71
86 502 7 72 614 18 94 712 835 58 91 534

82 83 259 94 300 59 63 410 97 510 85
732 881 82164 82 506 616 738 877 96
980 83164 82 506 616 738 877 96 980

26 27 77 814 77 404 760 835 84 114416
583 702 11 85 802 941 97 118076 79 117
89 254 346 79 464 687 893 984 116021

150084 256 346 502 56 678 95 776 809
129 314 88 449 63 605 22 24 26 93 853
997 117053 65 100 57 248 355 76 479

56 374 453 619 932 68 1062 125 713
79 945 2519 808 3456 820 917 98 4085
365 450 977 5190 284 97 337 584 692

764 891 977 86 44017 46 198 258 777
989 43178 284 340 49 407 67 739 46167
883 889 47149 240 580 669 88 49083 732

90205 92008 153 460 548 639 738
99240 660 823 94235 381 445 582 755
95505 98075 97 653 97143 268 43 98019

4-TE CIĄGIENIE
288455 955 1441 874 2278 576 661
974 3174 289 438 66 86 604 3000 174
256 380 542 722 5090 808 18 832 62

508 29 780 927 261943 07 11 47 931
37022 93 153 490 737 828.
38001 371 826 39091 618 40048 119

92015 92008 153 460 548 639 738
99240 660 823 94235 381 445 582 755
95505 98075 97 653 97143 268 43 98019

Podróżuj samolotem
P.L.L. Lot
Dalszy ciąg nastąpi

M. G.

7197-RE 3

A. KIM BYŁ ZAMORDOWANY?

Wśród niepokojącej ciszy padły słowa: „Kupującym był Ryszard Wall, przemysłowiec z Nowego Jorku”. Nazwisko to było nieznanie zarówno inspektorowi Gerardowi jak komisarzowi Wuc kiemu. A przecież właśnie oni by li jak najdokładniej poinformowa ni o pobycie i życiu każdej zna nej osoby. Nie czas było jednak na rozpamiętywanie tych spraw. Stało się.

Ryszard Wall, który na liście pa-sażerów figurował jako inżynier. Wtajemniczeni twierdzili słusznie, że Wall jest współwłaścicielem wielkiej fabryki samochodów i z ramienia firmy wyruszył do Europy, by nawiązać kontakt z kilku większymi firmami, a w końcu wyruszyć na podbój Rosji Sowieckiej, gdzie mógłby być naj-większy zbytni dla samochodów. Wall zatrzymał się w Paryżu. Miasto wywarło na młodym prze-myślowcu wielkie wrażenie, to też postanowił spędzić w Paryżu kilka tygodni. Zamieszkał w luksu-sowym hotelu i od razu wpadł w wir życia wielkiego miasta. Po-czął bywać na większych przyjęciach, balach i rautach. Przypadek zrzucił, że Wall spotkał na bruku paryskim czaru-jącą Konstancję Evigny, którą znał jeszcze z czasów nowoior-

skich, kiedy występowała w kaba-recie na Broadwayu, ciesząc się wielkiem powodzeniem. Oczywiście, że takie spotkanie uczczono wspaniałą kolacją i odtąd Wall spotykał się coraz częściej z roz-koszną „Kocią”, jak popularnie nazywano tancerkę. Przemysłowiec nie żałował pie-niędzy na szalone hulanki, koń-czące się zazwyczaj o brzasku dnia. Wracano w różowych humo-rach do hotelu, gdzie następowa-ły dalsze akty „zabawy”. I tak codziennie, z niewielkimi zmianami, polegającymi tylko na odwiedzaniu coraz to innych lokali rozrywkowych. Aż wresz-cie Wall pewnego dnia doszedł do wniosku, że zabawa trwa zbyt długo i jednym pociągnięciem... pióra przekreślił romans z tancerką. Pociągnięcie piórem by-ło wcale zamaszyste, gdyż czek oniewał na kilkanaście tysięcy dolarów. Tancerka rzekomo pod-dała się swemu losowi i posłusznie odsunęła się z drogi życia mło-dego przemysłowca. Czy było to rozmyślane, czy też było to poddyktowane inenni-

względnymi, przekonamy się wkrótce. A oto jak romans ten miał zaważyć na szali wypad-ków. Do grona licznych acz przypad-kowych znajomych Walla zaliczał się niejaki Jan Barbat. Kochał się on oddawna w uroczej Konstanc-ji Evigny. Niejednokrotnie o-świadczal się pięknej tancerce, ale zarzucał ją ofertą mło-dzieńca. I wówczas to ukazał się Ry-szard Wall i jego „miłość”. Po zerwaniu z Konstancją, Wall po jakimś czasie zrozumiał, że po-życie z Kocią nie można traktować jako jeden z licznych epizodów e-rotycznych. Wall doszedł do wnio-sku, że jest... zakochany w Kon-stancji! I choć zerwał z Kocią i potraktował ją jak pierwszą lep-szą, płacąc jej dolarami za mi-łość nie chciał zrezygnować z po-siadania Koci. Ale i w Koci za-szyły dziwne zmiany. Na krótko przed pierwszym zerwaniem z Wallem, gdy ten sądził, że tan-cerka nie widzi poza nim świata,

Konstancja nie mogąc znieść roz-paczy Barbata, postanowiła na-grozić młodzieńca za jego wier-ną miłość i psie przywiązanie. Pewnego dnia w skromnym ho-teliku na Montmartre Konstancja oddała się bez zastrzeżeń zakó-chanemu młodzieńcowi. Spotka-nia powtórzyły się kilkakrotnie. Znalazł się życzliwy, który do-niósł o wszystkim Wallowi. I jak w romansach, nastąpił oczekiwany moment. Wall schwytał kochanków na gorącym uczynku zdrady. Zdawało się, że zerzną się jakiś niesamowity dramat, gdyż Wall był niezwykle wzbud-zony i mógł w chwili niesieni-enia dopuścić się nawet zbrodni. W ostatniej jednak chwili zapano-wał nad sobą, rzucił pełne pogar-dy spojrzenie na roznieglizowaną tancerką i wyszedł z pokoju hote-lowego. Wall rzucił się ponownie w wir zabaw, pieniądze płynęły szeroka strugą. Wszystko wskazywało, że Wall pragnie zapomnieć o przy-krym epizodzie swego życia.

Nabożeństwo żałobne za duszę śp. min. Broniś. Pierackiego w Krakowie

Wczoraj odbyło się w kościele Najśw. Panny Marii w Krakowie, uroczyste nabożeństwo za spokój duszy śp. min. Pierackiego. Świątynię napłynęły tłumy publiczności i przedstawiciele miejscowych władz.

Nabożeństwo odprawił ks. Infułt dr Kulinowski w asystencji licznych duchowieństwa. — Podczas Mszy św. odśpiewał szereg pieśni chór urzędników magistrackich, a p. Filipowski odegrał kilka utworów na skrzypcach.

Kim jest morderca śp. min. gen. Pierackiego

Cała Polska w wielkim naпруżeniu oczekuje schwymania mordercy śp. Min. Pierackiego.

Akcja śledztwa, posuwa się szybko naprzód. Przeprowadzono szereg nowych aresztowań, kto wie, czy wśród aresztowanych nie znajduje się już bądź morderca, bądź też jego najbliżsi współnicy. Nie ulega wątpliwości że w najkrótszym czasie jedna z tez zostanie ustalona i ujawniona.

O obniżkę komornego

Na odbytem ostatnio w Warszawie ogólnokrajowym zjeździe urzędników państwowych przyjęto cały szereg dyrektyw, między innymi uchwalono współdziałać w przeprowadzeniu ustawowej obniżki komornego.

Aresztowania wśród narodowców w Krakowie

Jak już wczoraj donieśliśmy, aresztowano w Krakowie 18-tu członków sekcji młodych Stron Narodowych.

Nazwiska ich brzmią: Mgr. St. Drobiński, dr Stan. Klimecki, mgr. Kuczkowski, aptekarz Banaś, Kazim. Rymar, Antoni Grębosz, A. Herbut-Hejkowicz, Bolesław Swiderski, Bialecki, Adam Pawłowski, Wnękowski, Stefan Klohesi Fr. Jelenkiewicz, Osuchowski. Zwolniono onegdaj i wczoraj akademików: Gajera Ćwikłę, Wesołowskiego, Płachtę, Heybowlca, oraz kpt. rez. Pawłowskiego.

Ze sportu

Wyznaczenie komisarzy w krak. kolegium sędziów

Jak już pisaliśmy w krak. kolegium sędziów były ostatnio tarcia między poszczególnymi członkami wobec tego Zarząd Polskiego Kolegium Sędziów był zmuszony rozwiązać władze KOKS. i wyznaczyć komisarzy w osobie p. dr. Rutkowskiego i dodać mu do pomocy komisję w składzie: Schneider Babirecki i Pirożyński.

Strzelec spada na ostatnie miejsce w Lidze

Na ostatniem zebraniu Ligi piłki nożnej postanowiono zewryfikować mecze Strzelec—Podgórze (0:0) i Strzelec—Legja (1:1) jako v. o. na niekorzyść Strzelca za nieuregulowanie zobowiązań finansowych w pierwszej połowie maja br. przez zarząd Strzelca wobec Zarządu Ligi.

Wobec tego tabela ligowa ulega poważnym zmianom zwłaszcza w grupie końcowej, a mianowicie: Legja zajmuje 8 miejsce z 8-ma punktami, Warta 9-te miejsce z 6 pkt., Podgórze 10-te miejsce z 5 pkt., Warszawianka 11-te miejsce 5 pkt., i Strzelec 12-te miejsce 3 pkt.

Piąty dzień procesu morderców Garnarczówny

Sensacyjny proces przeciw mordercom ś. p. Garnarczówny powoli dobiega końca. — Sala rozpraw sądu przysięgłych wypełniona jest publicznością, żadnej sensacji, w której przeważają kobiety.

W dniu wczorajszym rozprawa rozpoczęła się o godzinie 9.50. Wśród ogromnego napięcia wszyscy oczekują zeznań matki osk. Schenkirzyka. Na korytarzu oczekuje swej kolejki przesłuchania nadkom. Pollak. Po chwili Przewodniczący wzywa Elżbietę Schenkirzykową.

Dramatyczne zeznania matki Schenkirzyka

Św. Schenkirzykowa, lat 45, wdowa, z dobrodziejstwa ustawy nie korzysta i chce zeznawać. Wśród płaczu odpowiada. (Schenkirzyk z opuszczoną głową zanosi się od płaczu, matka dochodzi do niego, chcąc go naciśnąć, lecz posterunkowy jej nie dopuszcza).

Przew. Proszę mi coś opowiedzieć o synie.

Św. Byliśmy w Jordanowie, mąż był w kontroli skarbowej, wychowywałam go bardzo dobrze, uczył się dobrze.

Gdy dowiedziałam się, że syn ma jakiegoś znajomego, który zły wpływ na niego wywierał kazałam mu z nim nie obcować. Bobrzeckiego znałam od kilku lat. Mój syn był bardzo dobrym i kochanym synem. Nie mogę zrozumieć, jak mógł się dopuścić zbrodniczego występkę i

nie wierzę by dokonał tej zbrodni

A jeśli wyciągnął rękę po cudzą własność, to proszę mu przebaczyć, bo i ja mu przebaczyłam.

Pieniądzy nie miał, ulegał wpływowi. Wiem, że kochał bardzo sztukę. Wydatki miałam dość duże z jego wykształceniem.

Przew. Czy pani starała się odsunąć Bobrzeckiego od syna. Świad. Tak, zwracałam się w tej sprawie do syna.

Przew. Czy chodził na zabawy z Bobrzeckim?

Świad. Nie. Przew. Czy syn, pomimo że stracił stypendjum uczęszczał na Akademię?

Świad. Tak.

Przew. Czy pani utrzymywała syna, mając 62 zł emerytury?

Świad. Tak.

Przew. Syn pani miał podobno narzeczoną Kędziankę?

Świad. Nie, to jest kuzynka. Przew. Przecież ona często do Krakowa przyjeżdżała, nawet spała z nią w hotelu i stała z nią chodząc, podobno mu dawała pieniądze?

Świad. Nic o tem nie wiem.

Przew. A o liście wie pani, że pisał do Kędzianki?

Świad. Nie.

Przew. A wyjazd do Radziszowa — skąd wziął na to pieniądze?

Świad. Dałam mu kilka złotych, bo miałam jeszcze jakieś oszczędności po mężu.

Przew. Czy się pani nie nie zwierzała?

Świad. Nie, był tylko smutny.

W dniu popelnienia zbrodni

Przew. Co pani zauważyła w dniu 14 maja?

Świad. Nic szczególnego. Syn przyszedł na obiad około 4-tej i wyszedł do Akademii, dość późno wrócił, już spałam.

Przew. A co do zadrapań na ręce?

Świad. Nieraz przychodził z kademii zadrapany. Ze zbił sobie łokieć nie wiem. Kapelusznik miał jasny z czarną wstążką, ale nie ten co leży na stole. Syn często zmieniał kapelusze z Bobrzeckim.

Przew. Czy dostawał jakie zapomogi?

Świad. Nic o tem nie wiem.

Przew. Zachowanie było normalne?

Świad. Apatyczne.

Przew. A o Bobrzeckim co pani powie?

Świad. Nic nie mogę powiedzieć.

Adw. dr. Asohenbrunner. — Gdyby pani syna o co prosiła, byłby to uczynił?

Świad. Tak, byłby to uczynił.

Przew. A może syn miał większy wpływ na Bobrzeckiego?

Świad. Nie. Uważam to za wyklucone.

W tem miejscu przegląda przewodniczący indeks oskarżonego Schenkirzyka i odczytuje jego zdolności na Akademii w których jest zaznaczona kilkakrotnie pochwała oraz świadectwa dobre.

Policja na miejscu zbrodni

Następnie rozpoczął zeznawać świadek nadkom. Pollak, l. 46, który opowiada: 14 maja zawiadomił mnie l. komisariat o dokonaniu morderstwa na ul. A. Potockiego. Natychmiast wyjechałem na miejsce i tam zastałem zimne zwłoki śp. Garnarczówny.

W gabinecie było naruszone biurko. Koło zwłok był porzucony kapelusznik i nożyk do przerywania papieru. W następnym pokoju — otworzony kufer i porozrzucone papiery. Na ziemi leżały niedopałki z papierosów. Same zwłoki leżały na wznak głową w kąt, nogi rozłożone, odnosiło się wrażenie, że denatka się niemi bronila.

Obok niej pęk włosów. Dr. Nüssenfeld podał mi, ile skradziono pieniędzy. Natychmiast rozpocząłem dochodzenia i nakazałem obserwację w lokalu, którym dokonano zbrodni.

Na drugi dzień po dokonanej zbrodni otrzymałem pełną wiadomość, że zbrodni dokonał dorożkarz Janek Wiedeniak. Parę dni minęło na niczem dopiero w Zielone Świąta dowiedziałem się, że dwóch pijanych osobników zabawa się w restauracji Bednarskiej, płacąc złotą monetą 20-dolarową.

Następnie dowiedziałem się, że osobnikiem tym jest Wanat. Odszukaliśmy Wanata i w czasie rewizji znaleziono złote monety i zegarki. — Wanat w czasie przesłuchania podał, że rzeczy zakwestjonowane otrzymał od Jana Deńca.

Tej nocy aresztowano Deńca, śpiącego u swego wuja Pazdalskiego w Kocmyrzowle. Doniec w czasie badania podał, że spółnikami jego są Władysław Bobrzecki i Kazimierz Schenkirzyk, których nazajutrz aresztowano. Podczas następnego dnia znaleziono całą skradzioną gotówkę i zwrócono ją dr Nüssenfeldowi.

Sw. st. przod. Jan Piskor, zeznaje: 14 maja zawiadomiono mnie o dokonaniu morderstwa przy ul. Potockiego. Wywiadowca Piskor zeznaje to samo co nadkomisarz Pollak, jednak stwierdził, że dzień przed morderstwem był u ś. p. Garnarczówny jej brat oraz siostra.

Dnia krytycznego nikt u niej nikt nie był.

U Wanata znaleziono złote monety. — Następnie opowiada św. jak doszedł do wykrycia reszty gotówki.

W końcu opisał cały przebieg przygotowań do zbrodni.

Następnie przewodniczący zarządził przerwę.

Po przerwie sąd postanowił dopuścić szereg świadków zawłoskowanych przez dr. Bardla.

Sw. Erwin Herlinger lat 31, kolejarz zna Bobrzeckiego, pracował z nim na kolei w roku 1929-30 wesolego uposobienia i nienagannie się zachowywał.

Świad. Leon Olszański lat 22 inż., Bobrzeckiego znał przed 3-ma laty, żył z nim po przyjacielsku, znałem go jako człowieka uczciwego, tylko nie był słowny.

Co zeznał szwagier Bobrzeckiego?

Świadek Kaz. Rajski lat 22, szwagier Bobrzeckiego akademik zeznał, że nic mu nie jest wiadome co do tej całej zbrodni. Robi to na mnie silne wrażenie. W czasie narzeczeństwa mojej siostry, pożyczła mu mniejsze kwoty.

Po tym zbrodniczym czynie, nie widziałem u niego żadnego zdenerwowania. Na Zielone Świąta był on u nas, walizka była u siostry i do niej często zaglądałem.

Pożycie ze siostrą było niezgodne, o wyjazdach siostra wiedziała, gdyż jako malarz często wyjeżdżał. O wydaleniu z Akademii nic nie wiedziała siostra, wiedziałem, że Schenkirzyk był przyjacielem Bobrzeckiego, ale jak ta przyjaźń ich wpływała na życie, nie wiem.

Sw. Julja Więckowska, l. 43 wdowa, zna Bobrzeckiego od dziecka, był porządnym chłopakiem, wychowanie miał wzorowe. Matka skarżyła się, że był nerwowym. — Przed śmiercią ojca, powiedziło się rodzinie Bobrzeckich b. dobrze. Schenkirzyka znałam tylko z tego, że przychodził do Bobrzeckiego. Pamiętam raz, że spał się na ścianę i zdawało mi się, że lunatyk, gdy krzyknął, bardzo się przestraszył.

Co mówi ojczym Bobrzeckiego?

Sw. Władysław Madej lat 46, ojczym Władysł. Bobrzeckiego, zeznaje: W r. 1921 ożeniłem się z jego matką. Jako chłopiec był bardzo dobrym dzieckiem religijnym (w czasie zeznań Bobrzecki płacze i chowa twarz w swoje dłonie) i statecznym. Był nerwowym.

Przew. Czy p. Porajska żyła na Bobrzeckiego?

Sw. Tak ponad 100 zł. miesięcznie.

Przew. Czy pan wie coś o rakach?

Sw. O tem mi nic nie wiadomo.

Przewodniczący wzywa ponownie świadka dr Nüssenfelda. Przewodniczący zwraca się do dr Nüssenfelda zapytaniem czy znalazł w swem mieszkaniu niedopałki papierosów.

Sw. Tak, gdy przyszła policja, pokazano mi jeden niedopałek i jedną zapalniczkę.

Pluskwy niszczy radykalnie tylko płyn z apteki pod Złotą Koroną, Kraków, Rynek Gł. 22.

Jadąc na wywczas nie zapomnij zaopatrzyć się w ten płyn, który okazał się najlepszym ze wszystkich polecanych dotychczas.

Atak adw. Hofmoki-Ostrowskiego na dr. Nüssenfelda

Nasępnie zwrócił się obr. dr Hofmoki-Ostrowski do dr Nüssenfelda, czy prawdą jest, że w czasie gdy Ubezpieczalnia Społeczna nie wypłacała lekarzom pełnych gaż, zwrócił się pan doktor do sen. Bobrowskiego z prośbą o wypłacenie pełnej gaży, ponieważ pan dr niema z czego żyć?

Przew.: Uchylam to pytanie.

Obr. Proszę o postanowienie trybunału co do mojego pytania i wyjaśnij, że pytanie moje skierowane do świadka nie miało na celu zdezawuowania go, lecz działałem tutaj w interesie oskarżonych.

Prok. dr. Boryczko: Sprzeciwiam się dopuszczeniu tego pytania. Stanowisko obrony w tej sprawie jest niealychane.

Obr. dr. Hofmoki-Ostrowski: Mam żal do p. dr. Nüssenfelda jako obrońca Dońca. Nawet p. prokurator nie przypuszczał, że ktoś 11 czy 12 tysięcy dolarów zbierze w ciągu jednego dnia. To są te „pończoszki“ o których się tyle mówi. My nie możemy postępować w rękawiczkach, tak jak oni na miejscu zbrodni postępowali. Musimy te rękawiczki zdjąć i mówić otwarcie, jak mężczyzna do mężczyzny. To jest błędem, do którego dr. Nüssenfeld czy się przyzna czy też nie, jest obojętne. Ale chcę podkreślić, że przy wymiarze kary jest wielkim argumentem wyrządzone szkoda.

Dr Nüssenfeld mógł ponieść szkodę moralną, ale nie poniósł żadnej szkody materialnej. Natomiast ci ludzie na skutek tej polityki, jakiej hołdował dr Nüssenfeld są poszkodowani.

Bo przecież nie przyszłoby im na myśl włamywać się do niego, gdyby nie miał pieniędzy. Ponieważ nie chcę zakłócać spokoju tej sali, zrzekam się wszelkich pytań.

Na tem rozprawę odroczone do dnia dzisiejszego do godz 9-tej rano.

Strzelanina za opryszkami w Krakowie

Wczoraj w nocy, włamali się czterej osobnicy do sklepu M. G. przy ul. Krowoderskiej 35. W sklepie natknęli się włamywacze na właścicieli, którzy podnieśli alarm. Podnoszących żaluje sklepowa, zauważył posterunkowy. Zaczął też ścigać uciekających włamywaczy, którzy skierowali się w stronę ul. Mazowieckiej.

Na odgłos alarmu nadbiegł drugi posterunkowy, strzelając w ich kierunku trzykrotnie. Jednego z nich schwytał posterunkowy PP. Szczupak z II komisariatu. Jest nim Jan Skorupa. Nieco później schwymano drugiego — Tadeusza Czwartka. Dwóch zbiegło.

Zamach morderczy k. Krakowa

Jan Wałach, lat 41, z Kurdwanowa postrzelił wczoraj w nocy z rewolweru w pierś z nieustalonych narazie przyczyn Stanisława Sudra, lat 30 z Kurdwanowa.

Rannego Sudra w stanie b. ciężkim przewieziono do szpitala św. Łazarza w Krakowie. Sprawcę postrzelenia ujęto. Dalsze dochodzenia w toku.

LAKIERY nitrocelulozowe („Duco“) we wszelkich kolorach poleca Skład farb Juda, Kalwaryjska 29, tel. 149-79.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Kraków ul. Na Gródku 2 — Telefon 173-02 (od godz. 8—11 w poł.)

CENY OGŁOSZEŃ: w Kronice krakowskiej cała strona 800 zł., pół strony 500 zł. i wiersz. mm. 50 gr.

Dropne 15 gr. za wyraz.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca: Alfred Kwiatkowski.

Drukarnia Monopol, Kraków, Na Gródku 2.